

La restauració educativa del PP

El Govern del
Partit Popular
està aconseguint
fer triomfar
la seva ideologia,
que no és altra que
el retorn de l'essència
reaccionària.
L'educació és
un instrument bàsic
d'aquest procés,
en perfecta sintonia
amb tot el que passa
en altres camps.

L'escola no és més que el mitjà per retenir els petits, on s'atrofia la intel·ligència a partir de la pseudoeducació moral basada en el respecte hipòcrita al què diran i a les conveniències socials. Les classes pobres necessiten apartar el maldecap bullicios que és el nin. Entre les classes socials elevades, el nin és tancat entre vidres, per por dels pares a veure-hi res que no siguin els costums, les conveniències socials... Qui s'atreveix a dur els seus nins a llocs on es mesclen, es confonguin amb els pobres?"

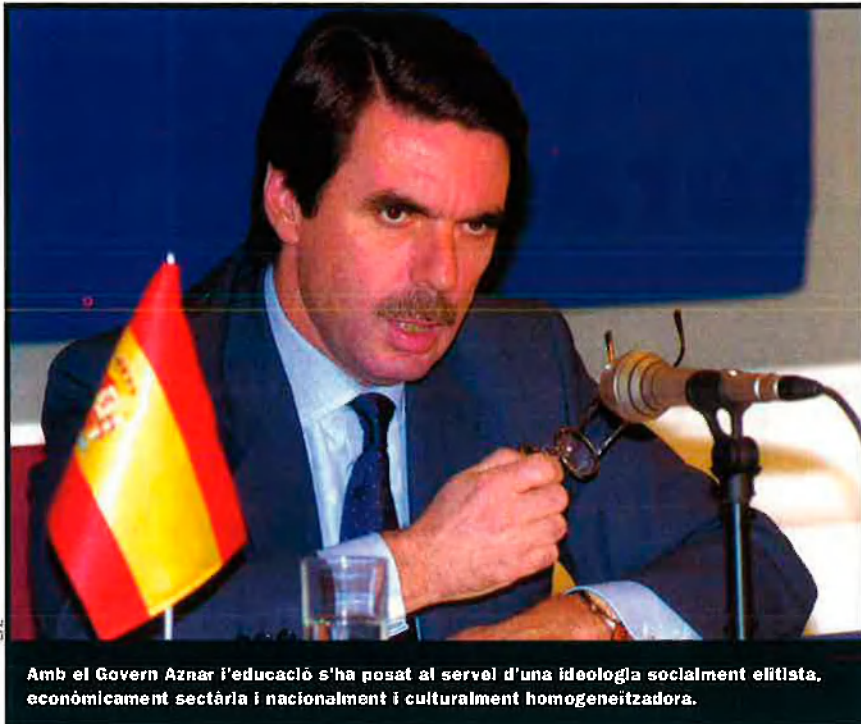
És, en extracte, el dur, descarnat, cruel i exacte retrat que feia un pedagog, Francisco Sancho, el 20 de juny de 1899, en una revista mèdica balear, del sistema socioeducatiu de la restauració: pura segregació socioeconòmica a l'escola per preservar l'estanquitat entre les classes socials.

Som, ara, sí, al setembre de l'any 2002. Han passat, doncs, d'ençà d'aquella descripció, més de cent anys. La situació, òbviament, no es pot aplicar a la d'ara. Però si el lector extreu el bessó ideològic de la cita i que tan bé retrata aquella societat, i el compara amb el bessó ideològic que anima el sistema educatiu que ara s'implanta a l'estat per obra i gràcia del Partit Popular, és difícil no veure-hi el mateix substrat ideològic. Ideologia adaptada als nous temps, amb molta propaganda contrainformativa perquè no es noti. Això sí. Però el bessó ideològic és el mateix. El retorn a un sistema educatiu basat en una cruel piràmide socioeconòmica: educació pública infradotada a la base, i educació selecta i elitista al cim. Sense una actuació pública i institucional que busqui la permeabilitat social, ans al contrari: l'objectiu és l'estanquitat.

INO. No és un discurs marxista *demodé*. Si el lector vol, pot fer un exercici de comparació. Si pot, recordi com eren les circumstàncies socioeconòmiques generals fa uns vint anys. Aleshores una família tipus de classe mitjana, normalment amb un sol sou, aportat pel pare ja que la mare normalment no treballava, podia donar educació als dos fills que els atorgaven les estadístiques. I potser un d'ells fins i tot podia arribar a gaudir de l'ensenyament universitari. Des d'aleshores, la inèrcia social i econòmica ha actuat en contra de les classes mitjanes i baixes. Atès que la relació entre els sous i el cost de la vida s'ha anat fent cada vegada més ampla i negativa, la capacitat de donar educació completa fins a la universitat per als qui menys tenen és cada cop menor. Avui, amb un únic sou, no solament seria impossible donar educació universitària als fills, és que difícilment podrien assegurar-se els mínims (casa comprada o llogada, alimentació i vestit...) que aleshores es donaven per suposats.

En aquesta relació és on intervé el poder públic. El polític. La ideologia. En els temps d'UCD la sensibilitat social més o menys igualitària tendia si més no a no perjudicar les classes *populares*, que en díriem. Almenys, això: que no visquessin molt pitjor que anys abans. Els canvis ocorreguts la dècada dels vuitanta a tot l'estat, amb l'arribada del PSOE al poder, generalitzaren l'ensenyament secundari (i la sanitat) i augmentaren les ajudes (beques) efectives per facilitar l'accés a l'educació superior.

L'actuació pública, que respon a una ideologia, va permetre, doncs, que el diferencial entre la capacitat d'accedir a serveis essencials (sanitat i educació),

Amb el Govern Aznar l'educació s'ha posat al servei d'una ideologia socialment elitista, econòmicament sectària i nacionalment i culturalment homogeneïtzadora.

El sistema educatiu del PP no busca la permeabilitat social sinó la consolidació de les elits

i el cost general de la vida i el preu d'assolir aquests accessos, no s'incrementà massa en detriment de les classes populars. Dit d'altra manera, es tendia a afavorir al màxim l'accés popular a l'educació en tots els seus nivells i es destinaven recursos presupostaris per tendir a incrementar el nombre i la qualitat dels centres públics. O, si més no, aquesta era la ideologia que animava l'acció política. S'intentava, doncs, que aquell diferencial que per mor del mercat sacrosant tendeix a augmentar, no perjudicàs de forma exponencial les classes mitjanes i modestes en allò que és l'únic instrument que poden tenir per viure millor (sanitat pública) i per assegurar als seus fills un futur millor (l'educació pública). Així va ser fins el 1996.

Amb el triomf electoral del PP l'orientació donada als serveis essencials (sanitat i educació pública) es va començar a capgirar. S'iniciava la re-

cuperació d'una ideologia triomfant de caràcter reaccionari. Encara més, quan el 2001 començà a controlar el solitari (amb la majoria absoluta) tots els ressorts de l'immens poder d'un estat –sovint mesclat amb poders econòmics en forma bancària, industrial, mediàtica...– passà a anul·lar tot allò que impedia a la lògica del mercat fer créixer aquell diferencial cada cop més en favor d'uns pocs privilegiats i en perjudici d'una creixent majoria social de classes mitjanes i modestes.

El model de la restauració. El resultat és la tornada al model socioeducatiu elitista: les classes mitjanes, i ja no parlem de les més modestes, cada cop tenen més dificultats perquè els seus fills accedeixin a una educació primària i secundària pública de tanta qualitat com la privada, i cada vegada serà més i més difícil l'accés a la universitat. Mentrestant, la classe

privilegiada gaudirà dels centres –primaris, secundaris i universitaris– que asseguraran la permanència i autoalimentació de l'elit. L'objectiu, és clar, és compartimentar. Classificar. Segregar. Per pura i dura raó socioeconòmica. Si fa no fa el mateix que fa uns cent anys.

Aquest és el sentit socioideològic de les successives lleis (ara de "qualitat", d'universitat...) que la piconadora parlamentària del PP imposa. De la mateixa manera, aquesta ideologia, en el vessant nacional i cultural, persegueix el retorn a les essències que, també fa cent anys, eren la *normalitat*. Canviada, adaptada, sí. Però essencialment la mateixa. La concepció d'una Espanya única i unitària basada en la tradició ideològica culturalment uniformadora amb aparença d'igualtat. La referència no és la dictadura franquista, sinó l'Espanya de la restauració: una educació al servei d'una ideologia socialment elitista, econòmicament sectària i nacionalment i culturalment homogeneïtzadora dins d'un marc democràtic: purament de maquillatge en el cas de la restauració i ara més real, però en la pràctica amb murs infranquejables que posen en contradicció el que és, o hauria de ser, una democràcia plena: la igualtat d'oportunitats no teòrica sinó real.

Aquest és el sentit ideològic dels canvis legals perpetrats, que estan en perfecta sintonia amb els que s'han produït en altres camps com per exemple l'enfilall de privatitzacions (que no liberalitzacions) que duen com a conseqüència que empreses estratègiques de tota mena i condició (Telefónica, Trasmediterrànea...) passen a ser privades, la qual cosa assegura que aquests instruments, poderosíssims i imprescindibles per a qualsevol projecte ideològic, quedin per sempre més en mans d'aquells que són part de l'estructura de la ideologia reaccionària dominant, i que serveixen i continuaran servint aquest model. L'educació és, doncs, una part d'aquest model ideològic. Pur reflex del que passa en tots els altres àmbits.

Miquel Payeras